

De Nederlandse virusaanpak is niet zonder risico

Beeld: Brechtje Rood

Ieder land pakt het nieuwe coronavirus op eigen wijze aan. China gooide alles op slot, Nederland wil het virus beheerst laten doordringen. Op den duur biedt dat betere bescherming, maar het is niet zonder risico.

5 Joep Engels 18 maart 2020, 8:29

Het hoge woord is eruit. Het nieuwe coronavirus is geen plaag die we moeten bestrijden of proberen in te dammen. Premier Mark Rutte zei het maandag in zijn toespraak klip en klaar: het virus is onder ons en zal voorlopig onder ons blijven. We krijgen er allemaal
 10 mee te maken. Een groot deel van de bevolking zal worden besmet, de maatregelen blijven nog wel enige tijd van kracht. Het beleid is erop gericht het virus gecontroleerd in de samenleving te laten doordringen, zodat we groepsimmunititeit opbouwen. Dat beschermt ons tegen nieuwe uitbraken.

15 In de strijd tegen het virus heeft ieder land zijn eigen strategie. Veel grenzen zijn gesloten, in Frankrijk mag niemand meer zonder speciale toestemming de deur uit, in Duitsland sluiten bijna alle winkels, in Nederland zijn onder andere de horeca en musea dicht, terwijl in het Verenigd Koninkrijk slechts het advies geldt om cafés te mijden – de scholen blijven er vooralsnog open. Iedereen zegt zich te baseren op wetenschappelijke
 20 adviezen.

Intussen vertellen Chinese artsen en wetenschappers hoe je deze epidemie moet aanpakken. Het moet veel drastischer dan nu in het Westen gebeurt, is hun boodschap. China heeft het coronavirus eronder gekregen door de hele provincie Hubei op slot te
 25 gooien, alle besmette personen in quarantaine te zetten en alle verkeer plat te leggen.

Het virus trekt zich van al deze internationale verschillen niets aan. Het verspreidt zich zoals virussen altijd doen: exponentieel. Dat wil zeggen dat het aantal besmettingen zich om de zoveel tijd verdubbelt. Bij dit nieuwe coronavirus gebeurt dat om de vier à
 30 vijf dagen. Is er ergens één besmetting, dan zijn het er vijf dagen later twee en weer vijf dagen later vier. Dan acht, zestien. Als het zo doorgaat, zit je na een maand of drie al boven het miljoen.

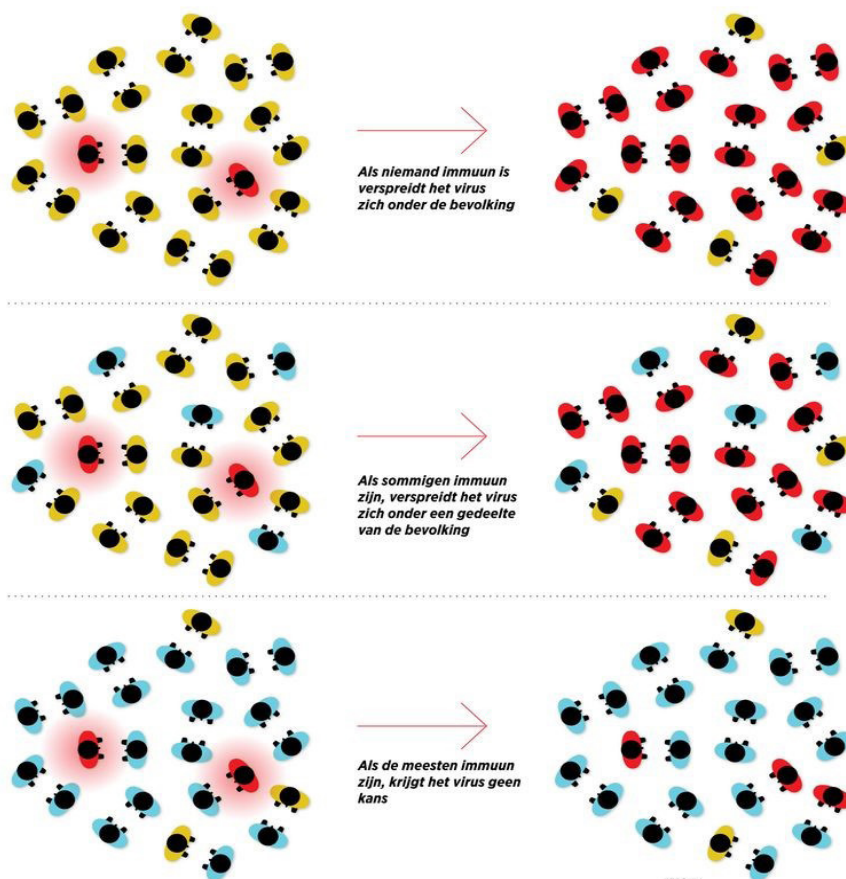
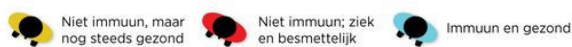
Naar volgende bladzijde >>

Op een gegeven moment kan het virus geen kant meer op

- 35 Maar zo gaat het niet door. Op een gegeven moment zijn zoveel mensen besmet – en veelal ook weer hersteld waarna ze afweer hebben opgebouwd – dat het virus geen kant meer op kan. De verspreiding stopt. De grafiek die het aantal besmettingen weergeeft en aanvankelijk steil omhoog gaat, vlakkt af. Tot het een horizontale lijn is: de epidemie is tot stilstand gekomen.
- 40 De precieze vorm van deze grafiek hangt af van de besmettelijkheid van het virus, de vatbaarheid van mensen voor een infectie, het aantal contacten tussen mensen en de duur van die contacten. Op die eerste twee factoren hebben we (nog) geen invloed, op die andere twee wel.
- 45 Als je het aantal contacten of de duur ervan beperkt, zodat iedereen nog maar één ander besmet, breng je de epidemie tot staan: het aantal besmettingen blijft op hetzelfde peil. Leg je nog meer beperkingen op, dan dooft de epidemie uit. Terwijl bij minder restricties de verspreiding vertraagt. Voor dit nieuwe coronavirus geldt dat één patiënt gemiddeld twee à tweeënhalve anderen besmet. Je moet het aantal
- 50 contacten dus minimaal halveren om het virus uit te bannen.

Groepsimmunitet

Wat gebeurt er als twee besmettelijke personen zich in een groep mengen

Het is afwachten wat het Chinese beleid oplevert

Sommigen bepleiten daarom een complete lockdown, zoals in China is gebeurd. Daarmee is niet voorkomen dat het virus zich buiten China verspreidde, al is die uitbraak door de maatregelen wel vertraagd. “Maar het is afwachten wat het Chinese beleid oplevert”, zegt Aura Timen, arts infectieziekten en landelijk coördinator infectiebestrijding van het RIVM.

Met hun strenge aanpak lijken de Chinezen het virus te hebben uitgebannen. Uit Hubei, althans. En voorlopig zijn alle maatregelen nog van kracht. Timen: “Hoelang houden ze dit vol? Omdat een groot deel van de bevolking niet met het virus in aanraking is gekomen, is er weinig weerstand opgebouwd. Als ze de teugels laten vieren en het virus sluimert nog rond, of het wordt opnieuw geïntroduceerd, laait de epidemie weer op.”

Met deze aanpak winnen we bovendien tijd
Om die reden kiest Nederland een andere strategie. Diverse maatregelen moeten de verspreiding van het virus vertragen. Die aanpak heeft een tweeledig doel. De piek moet worden afgevlakt. Voorkomen moet worden dat er op enig moment te veel besmettingen zijn, waardoor meer patiënten op de intensive care belanden dan er ic-bedden zijn. De eerder genoemde exponentiële groei moet eruit: de grafiek mag hooguit gestaag stijgen. Timen: “Ten tweede, met deze aanpak winnen we tijd. Tijd die we hopelijk kunnen benutten met de ontwikkeling van medicijnen en vaccins.” De maatregelen die nu zijn genomen moeten het virus in toom houden.

De effectiviteit blijkt met een week of twee

Komende weken volgt de proef op de som. “Het virus heeft een incubatietijd van een dag of vijf. Vervolgens verloopt de eerste week van de ziekte vaak mild. Daarna verslechtert een klein deel van de patiënten. Deze groep belandt in het ziekenhuis. Het duurt dus een week of twee voordat het effect van de maatregelen blijkt. En we werkelijk weten of het pakket voldoende is of niet.”

We willen het virus remmen zonder veel schade aan te richten

De afweging van Nederlandse wetenschappers om de scholen niet te sluiten, was als volgt: Bruijning: “De inzichten uit China leren ons dat de rol van kinderen bij de verspreiding van het virus niet groot is. We zoeken naar maatregelen die het virus remmen zonder veel maatschappelijke schade aan te richten. Het sluiten van scholen leek in die afweging niet de meest logische keuze. De maatschappelijke druk om het wel te doen gaf uiteindelijk de doorslag.”

Dan blijft de vraag of de Nederlandse aanpak als geheel verantwoord is. Voordat 60 procent van de bevolking immuun is, moeten evenzoveel mensen (tien miljoen) besmet worden. Hoelang gaat dat duren? Op basis van de huidige gegevens over het virus en het aantal ic-bedden: tien jaar. Ook zouden er ongeveer honderdduizend mensen overlijden. Bruijning verwacht echter niet dat dit schrikbeeld werkelijkheid wordt. Maar ze geeft toe: “er zijn veel onzekerheden. We leren voortdurend bij en zullen onze strategie telkens moeten aanpassen aan nieuwe inzichten.”

Naar: www.trouw.nl, 19 maart 2020